

Dansk med bredde og dybde

af Anne Marie Borregaard, Marianne Klöcker og Jørgen Reeckmann

Nysgerrighed og bekymring

Begge dele var vel elementer i de første overvejelser og diskussioner om danskfagets placering i en projektstyret skole. Nysgerrighed efter at vide om man kunne fastholde et forsvarligt fagligt niveau, når man valgte at organisere undervisningen på en helt anden måde og bekymring for, at væsentlige områder af faget ikke ville blive tilgodeset. I forhold til en traditionel organisering af undervisningen i dansk medførte vores projektstyrede skole gennem to år, at i alt 11 uger (år 1) og 8 uger (år 2) af årets 40 uger blev anvendt på temaundervisning på langs og tværs af klassetrin. Desuden gik der tid fra til såkaldt kernetid ("klassens tid samt vejledning") og PU (projektundervisning). I PU blev der undervist i at arbejde projektorganiseret. Denne artikel skal forsøge at give et indblik i om vores bekymring blev gjort til skamme og om vi efterfølgende kunne konkludere, at danskfaget i vores projektstyrede skole (over)levede og havde det godt.

Sammenhæng?

I det første år af vores projektstyrede skole havde vi valgt at lade fordybelsesperioderne tage afsæt i fag for derefter at resultere i et større eller mindre projektarbejde. Man kunne vælge at fordybe sig i fx: billeder, processkrivning, romanlæsning eller lyrik.

Efter det første år i vores projektstyrede skole var vi enige om at fortsætte arbejdet, men at der var flere ændringer, vi måtte foretage. Vi måtte sande, at 11 ud af 40 uger var for mange at hive ud af kalenderen til fordybelse. Det viste sig at være for svært, da hverken elever eller lærere var parate til at arbejde på denne måde endnu. Forløbene blev meget mere lærerstyrede end ønsket og forudset. Det er i orden, at det er sådan i en del af perioden, men eleverne nåede aldrig frem til at skulle arbejde med deres eget større projekt inden for emnet.

Som lærere i dansk havde vi svært ved at få øje på sammenhængen mellem den daglige undervisning i klasserne (kernestof) og den undervisning, der var i fordybelsesperioderne.

Formulering af projektbeskrivelse år 2

Da andet år af "På vej mod en projektstyret skole" var i støbeskeen, var hele skolen optaget af at bruge erfaringer fra det første års arbejde.

Elevernes evalueringer fortalte os bl.a. noget om, at fordybelsesperioderne ikke havde indfriet alle forventninger. Forestillingen om at blive udlært inden for et eller andet specifikt område i en faglig fordybelse ved at arbejde med det i tre sammenhængende uger stillede formodentlig helt andre krav til

elevernes ansvarlighed og evne til at opstille mål i samarbejde med lærerne, end det var muligt at praktisere. Teori og virkelighed supplerer ikke altid hinanden.

Deraf tanken om tværfaglighed. Hvis alle fag var mere eller mindre repræsenteret i de sammenhængende forløb på tværs af klasserne, ville alle fx møde dansk i en eller anden form. Så langt så godt. Lærerne i de tre temagrupper (året før var det faggrupper) repræsenterede hver deres fagområder, hver deres kæphest.

I H-fagsgruppen (dansk, samfundsfag, historie, kristendom) diskuterede vi i flere omgange, hvordan vi sikrede os fuld valuta for timerne. Danskfaget bidrager til de tværfaglige forløb og vil gerne kunne se resultater af dette i den sidste ende.

Vi gennemgik de daværende "Klare Mål" og besluttede hvilke danskdiscipliner, vi skulle arbejde med i klasserne (kernestof) og hvilke, der skulle indgå i temaerne (fordybelse). Vi besluttede os for at udfærdige en fælles årsplan for kernestofsundervisningen for de tre klassetrin. Det var vigtigt at kunne se en kontinuitet i vores arbejde – ikke kun for den enkelte klasse, men for alle klassetrin.

De danskområder, vi valgte ud var ikke tilfældige, men andre områder kunne være valgt. Vi var enige om, at det vigtigste var, at vi sammen diskuterede målene for danskundervisningen på SPF sammenholdt med "Klare Mål". Det var vigtigt for os, at vi i gruppen havde et fælles styringsredskab samt fælles mål, således at vi efter år 2 kunne evaluere årets arbejde på en mere kvalificeret måde. Vi havde i år 1 ikke opstillet tilstrækkelig tydelige mål for, hvad vi overordnet ville med dansk i vores projektstyrede skole. Målene for de enkelte fordybelsesperioder var klare nok, det var koblingen til kernestofsundervisningen (i klasserne), der var problematisk.

Vi valgte derfor at opdele danskfaget, så det kom til at optræde primært i to sammenhænge, dansk i bredden og dansk i dybden.

Dansk i dybden definerede vi som dansk i de perioder, hvor eleverne var på klassetrinnet med deres faste dansklærere. Med udgangspunkt i de daværende Klare Mål, opstillede vi mål for de tre klassetrin.

8. KLASSE

- scannes (læse- og stavefærdigheder)
- læser fire romaner
- arbejder bevidst med sproget
- arbejder med genrerne novelle og lyrik
- anvender procesorienteret skrivning
- besøger mindst ét kunstmuseum i løbet af skoleåret

9. KLASSE

- arbejder med træning i retstavning og brug af brug af ordbogens opslagsdel og indholdsdel
(brug af stavekontrol og autokorrektur på computeren)
- arbejder med genrelæsning også i procesorienterede forløb
- arbejder med forfatterskabslæsning
- læser mindst fire romaner
- arbejder med to danske film
- har relevante ud – af - huset aktiviteter fx udstillinger, teaterbesøg

10. KLASSE

- læser mindst tre romaner
- arbejder med radiodrama
- arbejder med genrerne: novelle, lyrik, film og billeder
- producerer en kortfilm
- besøger mindst ét kunstmuseum
- arbejder med litteraturhistorie (med fokus på enkelte perioder)
- anvender procesorienteret skrivning i forbindelse med genrelæsning
- arbejder med dialogisk skrivning

Dansk i bredden var temaperioderne, hvor faget sammen med andre fag var fundamentet for, at eleverne kunne angribe, læse, formulere og beskæftige sig med områder inden for kulturen, naturen og samfundet.

Da mindst en af lærere fra danskgruppen var repræsenteret i de tre temaer, vedtog vi, at man som dansklærer skulle drage omsorg for, at følgende blev opfyldt:

- at der bliver læst skøn- eller faglitterære tekster
- at der arbejdes med det mundtlige udtryk/sproget
- at skriftligheden bliver en del af temaarbejdet

Evaluering

Med hensyn til evaluering valgte vi at registrere:

- om eleverne fordybede sig dvs. viste glæde, interesse og engagement. Dette kom fx til udtryk ved at eleverne af sig selv søgte viden, mødte velforberejdede op og stillede kvalitetskrav til egne produkter
- om eleverne i temaarbejde gjorde brug af danskfaglige begreber
- om eleverne stillede spørgsmål, som byggede på fagets erkendelses- og arbejdsformer
- om elever i samtale og diskussioner viste, at de havde et fagligt overblik fx gennem brug af en særlig terminologi, specifikke faglige referencer og perspektiveringer.

Allerede inden dette skoleår havde vi diskuteret, om det undervejs ville være muligt at foretage en konkret registrering af ovennævnte. Ikke mindst fordi meget af det, vi har foretaget os, ikke er særlig målbart. Vi koncentrerede os

derfor om registrering af brugen af materialer, tekster og arbejdsformer i de tre temaperioder.

Samtidig var "Dansk med bredde og dybde" et tilbagevendende punkt på vore møder i faggruppen. I hver enkelt temagrupper havde dansk jo været repræsenteret af et af medlemmerne fra faggruppen. På denne måde forsøgte vi at fastholde lærernes ansvarlighed over for faget.

I et yderligere forsøg på at kvalificere vores evaluering valgte vi at foretage en række interviews med udvalgte elever på de tre klassetrin.

Om interviewene

Vi var interesserede i at kende til nogle af historierne fra dette skoleår. Beslutningen om at ville sidde sammen med elever, der havde reflekteret og havde noget på hjerte omkring danskfaget og dets færden i dybden og bredden, mente vi, var hensigtsmæssig og brugbar, så længe vi var bevidste om formålet. En egentlig evaluering var der måske ikke tale om? Eller også kan det også gøres på mange måder.

Vi valgte altså at tale med udvalgte elever på de tre klassetrin om de tre temaperioder. I jagten på de gode historier valgte vi bevidst elever, som kunne give os deres klare billeder af og deres historier om, hvad der reelt var foregået i de tre temaperioder.

Korte beskrivelser af forløbene sammen med elevernes udtalelser fra interview

Tema – Landbrugspraktik/Vinterfriluftsliv

Fra en dansklærers logbog:

En tre ugers temaperiode "Landbruget" var blevet en realitet. Her skulle eleverne fra 8. – 10. kl. efter to ugers forberedende arbejde på skolen slutte af med en uge i landbrugspraktik i Jylland.

Som dansklærer så jeg en mulighed for mange danskfaglige aktiviteter i dette tema. Eleverne kunne læse fag - og skønlitteratur, både ny og gammel, de skulle inden besøget skrive breve til værtsfamilierne, og bagefter skulle de skrive en rapport om forløbet til både landbrugsrådet og til værtsfamilierne.

Desuden skulle de planlægge og stå for en aften, hvor de skulle vise deres værtsfamilier, hvad de vidste/tænkte om at arbejde i landbruget. De skulle ligeledes fortælle om SPF - altså være ambassadører for vores skole. Alle elever skulle bidrage til denne aften. Der blev arbejdet med: reklamer for landbruget, produceret en Power Pointserie om "Grise", en video om SPF, sange.... Mange danskaktiviteter indgik...men.....

Desværre viste afslutningen på landbrugspraktikken, at forestillingerne (i hvert fald lærernes) ikke stod mål med virkeligheden. Dels var det faglige udbytte iøjnefaldende ringe, dels var selve præsentationen belastet af, at de deltagende elever ikke kendte hinanden godt nok, ikke havde fælles faglige forudsætninger og endelig ikke følte noget ansvar for arrangementets kvalitet.

Som lærer må jeg her erkende, at manglende kendskab til elevers forudsætninger resulterede i at planlægningen af mit næste temaforløb blev helt anderledes. I en organisering, som den vi anvendte i temaforløb, er det nødvendigt med meget klarere mål, større tydelighed om forventninger, krav og ansvar, men også mere lærerstyring! Det sidste er paradoksalt i forhold til de pædagogiske visioner, vi har for vores projektstyrede skole.

Undervejs har vi forsøgt at fastholde indholdet i undervisningen i de forskellige perioder og indenfor de forskellige områder ved at nedfælde aktiviteterne på vores fælles elektroniske drev LÆRERSHARE. En samling overskrifter, titler på noveller, artikler og film er det blevet til. Og ellers er vi ikke blevet så meget klogere. Det er en tidskrævende proces samtidig at skulle beskrive didaktiske overvejelser. Formen bygger på skriftlighed og er en mere langsommelig proces end samtalerne i faggruppen.

Uddrag af lærernes elektroniske database: (sættes i egen box)

Temaperiode 1

Tilbage til fremtiden

Artikler fra hæftet DNF 2002

BrainBuilders litteratur og spilleregler og artikler

Forfatte noveller og fremstillet plancher til udstilling

Lavet markedsføring og PR - herunder brochurer

EU

Unge i EU: Det multikulturelle Europa

Det lukkede Europa

Sagprosa: Rejsen mod håbet

Sagprosa: Visioner om Europa

Tekster fra Internettet

Temaperiode 2

Hvad truer det trygge liv?

Særlig fokus på skriveudviklingen gennem processkrivning

Hvordan laver man en god indledning?

Hvad betyder det, at teksten indeholder en konflikt og et budskab?

Sagprosa: Praktikanter i krig

Sagprosa: Bombemanden i Oklahoma

- Leif Panduro: Hvor er min kone?
- Tove Ditlevsen: Tårer

Samtalerne på vore møder i H-faggruppen fortalte at ét af vore fokuspunkter var godt repræsenteret. Eleverne har arbejdet med skriveprocessen i mange af temaerne. I nogle har det været nemmere eller mere oplagt at finde velegnet skønlitteratur, hvorimod faglitteratur er rigt repræsenteret. Endelig har eleverne gjort brug af nogle af deres danskfaglige værktøjer i forbindelse med produktion og præsentation.

Uddrag – citater fra elevlogbøger

om Tema 2 - Mennesket og samfundet: Hvad truer det trygge liv?

I den første uge har vi lært om Maslows behovspyramide, der talte vi meget om unges behov i forskellige lande. Der kunne man godt føle, at man var meget overfladisk! Vi har læst en engelsk historie om en gadedreng og hans rejse i livet. Vi lavede tre opgaver til teksten. Vi har også lavet en lille reklame. Vi fik et billede og en målgruppe. Med de to ting skulle vi fange vores målgruppes interesse. Så var vi i bevægerummet, hvor vi blev delt op i grupper. Der blev sat musik på, og derefter skulle vi lade en bold vandre, så blev der sat nye ind i gruppen. Her skulle vi arbejde med respekt for den nye.

Så valgte vi et emne til vores N-fagsfolder til næste uge. Vi har set en film "The Streets of New York", som handlede om en dreng, der kom ud i narkomiljøet, om hans venner og om prostitution.

Uge 2

Vi startede ugen med et oplæg om terror, dertil så vi en dokumentarfilm om bombemanden Tim McWeigh. Vi startede på vores N-fags folder. Det var lidt ærgerligt, at jeg ikke var der, da de valgte grupper og emne. Jeg kom i en god gruppe, men emnet "Økonomisk dommedag" interesserede mig bare ikke, så det var svært at tage et initiativ til noget så kedeligt. Men den blev da lavet, men dog ikke i farver. Ærgerligt, syntes en af lærerne.

Så øvede vi nogle gruppedannelser til, hvordan vi skulle lave grupper til næste uges projekt, vi lærte tre forskellige varianter. Vi valgte den, vi syntes var bedst, den blev brugt onsdag. Der kom jeg i gruppe med nogle fra 8. og 10. klasse og emnet var "Børnearbejde". Torsdag blev brugt til informationssøgning i bøger og på nettet. Så til sidst om fredagen løftede de (*lærerne, red.*) sløret for, hvad den næste uge skulle gå med, og hvordan vores produkt skulle blive.

Uge 3

I vores gruppe "Børnearbejde" blev vi enige om at lave en udstilling. Der var et krav på, at den skulle være 1x1x2 meter og 4 - 6 genstande. Det klarede vi meget godt. Udstillingen blev stillet på nogle kasser, så den blev på flere niveauer, og der blev dybde. Den fangede da også publikums interesse. Man kunne se nogle af produkterne, der blev lavet af børnearbejdere, Mc Donalds

legetøj, Levis jeans og Select håndbolde. Der var et par portrætter af nogle børn, som arbejdede på fabrikker. Vi lavede også en t-shirt hver, hvor vi skrev noget om børnearbejde på blusen. Jeg skrev en ansøgning til syerske på en jeans-fabrik. Den fangede folks opmærksomhed og fik mange positive kommentarer. Så skulle vi også fremlægge vores udstilling og emne. Det gik fint. Endnu en slutning på en temaperiode.

Lea - 8. klasse

Dansk i bredden

Registreringen af, hvad der helt konkret har været taget fat på i temaperioderne, har været et godt udgangspunkt for vore samtaler med elever, da skoleåret nærmede sig afslutningen.

Vi interviewede elever fra 8. klassetrin og havde inden formuleret spørgsmålene til dem som følger:

- Hvad tænker du på, når jeg siger "der står dansk på skemaet"?
- Danskværktøjer i temaperioderne
 - hvordan har du arbejdet med dansk?
- Perspektivering
 - kan du huske, fortælle om elementer eller faglige ting hentet fra dansk, som du har kunnet bruge i forbindelse med ...?

Det må være af afgørende betydning at kende til elevernes forforståelse af faget og dets indhold. Det giver derefter mulighed for at kunne interviewe dem med udgangspunkt i deres opfattelse af, hvad dansk er.

En ny årgang på SPF kommer maksimalt fra 48 forskellige klasser med 48 forskellige oplevelser og udlægnings af faghæftet og formålet. Dansk har og kan have utrolig mange udtryk, og elevernes møde med tekster, levende og faste billeder m.m. er præget af deres indstillinger til værdien af netop dette fags mange områder.

Eksempler på hvad en 8. klasseelev forstår ved "der står dansk på skemaet, hvad sker der?"

Ida

"Dansk er retstavning og stile, skriftlige afleveringer. Man lærer at forstå sproget, læser tekster og tolker dem. I dansk læser man bøger, noveller og digte."

Louise

"I dansk arbejder man med vores sprog. Vi lærer at formulere os og bliver bedre til at kunne kommunikere med andre folk. Man lærer at bruge det korrekt, skrive, læse, stave og få viden - man kan hente megen viden fra bøger. Man lærer også forskellige redskaber. Der er fx mange måder at læse en bog på. På samme måde arbejder man med at skrive. Og så er der jo også kryds og bolle."

Niels Emil

"I dansk læser man bøger, skriver og taler om dem. Man formidler og bliver dygtigere til at lave fremlæggelser. Også fordi man arbejder i grupper og diskuterer. Så er der grammatik. Ved at skrive får man et flot sprog og bliver bedre til at kunne formidle."

Tre elever med tre forskellige fokus. Vi bevæger os fra den færdighedsprægede undervisning, hvor du bliver kontrolleret, afleverer opgaver og får feedback, hen over værdien af litteraturen, andres tanker og glæden ved sproget for at ende med at fokusere på formidlingen samt sproget og dets virkemidler.

Det har ikke været muligt at afgøre, hvilken betydning det har fået for deres tilgang til dansk i bredden =temaperioderne, men det har været interessant i forbindelse med samtalen med den enkelte elev og opstillingen af faglige mål for ham eller hende.

Samtalerne om indholdet i temaperioderne gav forskellige billeder på, hvad der var foregået.

Louise siger om Tema 1:

"Vi lavede så noget om, hvem vi selv er. Jeg arbejdede med en eventyr-/sagnperson, som hed Morgain le Fay. Det er kong Arthurs søster. Jeg lavede noget om hende ud fra tre romaner, jeg har læst. Jeg havde læst bøgerne på forhånd, men jeg genlånede dem og hentede viden fra dem. Læste dem igen. Jeg skulle lave et stort billede af otte af personerne fra romanerne. Jeg lånte ti andre faglige bøger, hvor der var noget om hende. Vi skulle lave en fremlæggelse, et portræt af en person. Jeg fik trænet mit sprog og min formuleringsevne ikke mindst over for 9. og 10. klasse, nu vi var sammen med dem for første gang. Vi havde ca. halvanden uge til dette arbejde. Dansk er tit et fag, der kommer ind over. Det er svært at undgå."

Perspektivering

Jeg lærte en del om mig selv og min personlighed. Hvorfor er vi er, som vi er? Jeg undrede mig over noget, jeg ikke plejer at tænke over. Og så brugte jeg meget tid på at designe plakaten.

Louise er meget bevidst om sit arbejde. Hun trækker på tidligere oplevelser med romanen, vender tilbage og udbygger. At der samtidig er en del mundtlighed og eftertænksomhed, kan kun få observatøren til at sætte en række hakker ud for de fire områder indenfor dansk, som temaperioden skulle indfri.

Niels Emil siger om Vinterfriluftsliv fra Temaperiode 2

"Vi havde en selvvalgt bog med - Hundene i Riga af Henning Mankell. Jeg fik læst ti sider på den tur. Vi skulle læse fra 22-23 hver aften. Målet var at læse bogen. Det nåede jeg ikke!

Men der var dansk på andre måder. Der var mange diskussioner, når man løb på ski. Irakkriegen var også et af samtaleemnerne. Og så var der en sportsbutik - hvor vi skulle kunne tale med en dansker, som ikke havde været i Danmark i 20-30 år. Man skulle tænke sig om, når man skulle tale med ham. Han forstod ikke slangudtryk. Han brugte udtrykket kodylt, hvor jeg ville have brugt fedt."

Perspektivering...det, synes jeg, er svært at bruge i denne sammenhæng.

Niels Emil forfølger sin opfattelse af faget. Han kommer hurtigt forbi litteraturen og er meget bevidst om værdien af mundtligheden på flere forskellige måder.

Interview med elever på 9. klassetrin

Spørgsmål: Hvad er dansk for dig?

Luna:

"At bruge sproget, at forstå det. Det er lidt ligesom tysk. Man skal kunne forstå tekster, film og svære ord. Man skal lære at kunne formulere sig skriftligt og mundtligt. Lære om Danmark og vores kultur."

Silja:

"To ting: Den "lærerige": diktat og stil - den traditionelle måde og den anderledes: drama, at formulere sig på en "anderledes" måde. Måske er dansk (på SPF) det, der mest minder om folkeskolen ... Vi har haft skriveøvelser op til prøven - det hjælper utroligt - det er lærerne gode til."

Emilie:

"At læse, skrive, lytte, fortolke analysere, lære at udfolde sig mundtligt og skriftligt. Når man lærer at fortolke, kan det bruges videre. At lære at være kritisk over for informationer og stille spørgsmål til ting. At formidle viden. At diskutere og argumentere."

Ditte:

"Det er litteratur og stile og projekter - forskellige skrivemetoder, journalistik. skønlitteratur, genrer, læse og analysere, tage noter, udvikle egne arbejdsmetoder.

Artikler, film og drama - samfundsfag ...

Dansk er et fag, der er godt til at behandle det nutidsrelevante."

Spørgsmål: Hvordan har dansk indgået i temaperioder?

Luna:

I tema: Menneske og Natur forberedte vi en En powerpoint præsentation af SPF og København - det var ikke så stor en udfordring ...

Vi så filmen *Pelle Erobreren* og talte om den. Vi læste en novelle... om livet på landet i gamle dage.

Hvordan har du selv arbejdet med dansk?

Det har mest været i dansktimerne. Jeg er mest optaget af synopsisen lige nu: "Som englenerne flyver" af Naja Marie Aidt. Vi har mest arbejdet med tekstarbejde i år- at forstå, at diskutere - og så at skrive stile.

Det er et problem at tema og kernestof ikke fungerer sammen. Sidste år havde vi noget om at skrive en god stil - det kunne bruges senere. Her op til synopsisen er det svært at skelne, hvad man har lært i dansk.

Hvilken betydning har temaperioderne haft for dit arbejde i dansk?

I International skrev vi en stil

Det er svært at skille eller forene temaperioder med dansk, det hænger ligesom ikke sammen...

Jeg kunne lige så godt have gået på aftenskole ... Læreren ved jo ikke, hvad vi har lært ...

De danskmoduler vi har haft i tema perioder, har vi ikke haft lige så meget ud af, som hvis de havde ligget i danskperioder.

Silja:

I Tema: Kulturspil læste vi danske artikler (og engelske/tyske), vi skrev i logbogen - det, synes jeg, er vigtigt. Vi skrev artikler og skulle beskrive egen karakter. Vi analyserede andre artikler, arbejdede med brochurer for rejseselskaber, så på tekst og billeder og det iøjnefaldende. Der er mange fordele ved tema.

Men det var bedst med kernestofsperioderne – hvor vi arbejdede med danskværktøjer.

Der var bedre fællesskab i temaperioder - og så er det en anderledes måde. Man lærer på "skjulte måder" - mange "blinde ting". Man ved aldrig, hvad man lærer, fx opdager man det pludselig i en samtale med forældre.

Jeg føler, at jeg har lært mere - måske i samfundsfag - det er ikke så vigtigt med at kunne stave og skrive.

Emilie:

Jeg havde temaperioderne EU, Kurs det gode live og Kulturspil

I Kulturspil var det mest på engelsk - ikke meget på dansk...vi har læst og lyttet.

Vi læste artikler om stress. Som projekt i Kurs det gode liv lavede vi et talk-show og fremlagde.

I EU var der mere at læse og snakke om. Vi hørte foredrag - samfundsfag var inde. Men der var der meget dansk i miniprojekter med at undersøge.

Der var ikke meget med at tage en novelle og grave sig ned i den.

Kan man arbejde med dansk i tema?

Det kan man godt! 10.kl. ved mere end 8.kl., som så kan lære af dem. 10. kl. bliver bedre til at formidle videre. Ved at diskutere bliver man bedre og danner sig sine egne holdninger.

Undervisningen skal være på et niveau, så alle kan følge med og blive udfordret. Nogle gange er det nok for nemt. Der forventes for lidt! Lærerne må godt have nogle krav (indirekte) om hvilket niveau. Ikke vise på side 1 hvordan man nemt kan springe over, hvor gærdet er lavest. Det kræver megen selvdisciplin - jeg tror, at det er svært at arbejde sammen på tværs - at sætte sig ned og sige: nu går vi i bund med dette her. Lærere skal stille større krav og skære dem ud i pap.

Jeg er glad for de frie tøjler - men det er for nemt at sige, det kan jeg - det nøjes jeg med. Det vil være fint med et skub videre!

Ditte:

I temaperioder havde jeg EU, Hvad truer det trygge liv?, "journalistik..."

At skrive journalistik - i år har der været meget mindre end sidste år.

Der har været forskellige ting at læse (artikler), skriveman sidder og snakker - jeg kan godt lide det.

Lærer man noget?

Ja, det gør man egentlig. At formulere sig. I forhold til sig selv - i sit hoved får man mere styr på, hvad man ved og ens holdning til emnet.

Temaerne i år er lidt rodede - Det flyder lidt. Overfladisk – man kommer ikke frem til noget – men det er bare en følelse ...

Hvad med dansk i kernestofsperioder? Jeg kan godt lide det: Bøger, skrive, diskutere, analysere - det er der mulighed for.

Kan man bruge noget fra de vandrette perioder i de lodrette?

JAJ! Metoder, man har lært, kan bruges. Analyse fra fordybelse kunne tages med og bruges.

Det er godt med forskellige slags perioder

Men det var bedre sidste år. Et fag - er lidt mere konkret. Sidste år skulle man virkelig lave noget og ikke bare sådan sidde - man skulle selv i gang. Næste år (skal der være) mere styr på fordybelsen. Man går nemt i tre uger uden at lave noget som helst.

Tilde 10. klasse:

I tema 1 "Samfundet - Danmark i førertrøjen" havde vi filmanalyse på begynderniveau. Vi arbejdede

- analytisk (fx med symbolik/anslag)
- producerede en flyer. (Her brugte jeg dansk - stavning, opsætning og tegnsætning).
- Lavede en plakat. (Arbejdede med layout, talte om farvesammensætninger, der var ikke tale om æstetik, men om blikfang).

Vi læste artikler, hvor det indholdsmæssige blev diskuteret. Selv lagde jeg mærke til sproget - om det var godt skrevet, om tankerne bag artiklen, om hvem der var afsender, og hvem der var modtager.

Andrea 10. klasse:

Tema 1: Landbrug

Vi læste artikler samt faglitteratur om landbruget. Jeg arbejdede bla. med Henrik Pontoppidan - en svær gammel novelle. Det var en udfordring. Det var en socialrealistisk novelle, hvor jeg måtte bruge min danskviden. Jeg producerede opgaver til mit hold. (fx Hvad sker der i teksten? Hvilken genre? Hvilke holdninger er der?)

Jeg skrev en artikel til Jelling Lokalblad. Desuden skrev jeg en rapport til Landbrugsrådet.

Jeg kan rigtig godt lide dansk. Det savnede jeg noget mere af.

Mette 10. klasse:

Tema: Kulturen - Kulturspillet

Der var noget fristil over denne periode. Vi skulle digte en historie. Vi skulle skrive vores beslutninger ned. Desuden arbejdede vi med personkarakteristikker.

Fremlæggelserne - der var fundamentet dansk. Jeg tænkte på, at min fremlæggelse skulle være interessant, at jeg var på, at jeg ikke måtte sige fx "Øh". Jeg skulle huske at smile og tænke på mit kropssprog.

Teksterne var på engelsk – så det var der ikke meget dansk i, og artikellæsningen var med et samfundsfagligt fokus.

Andrea 10. klasse:

Tema: Samfundet – Etik (skriftligt)

Stort set dansk det hele – med samfundsfag. Det var meget udfordrende. Vi skulle hele tiden argumentere for og imod. Vi læste mange artikler om etik og moral. Det handlede om holdninger, politik og dansk. Alt på forskellige måder – og alle var med.

8., 9. og 10. klasserne er blandet. Måske ville 8. klasserne få mere ud af at arbejde alene? 10. klasserne dominerer nemlig meget i diskussionerne.

Tilde 10. klasse:

Tema: Samfundet – Etik (mundtligt)

Her var meget dansk. Vi arbejdede med opbygningen af en atle, vi lærte om argumentationsformer, "patos".

Vi læste artikler med forskellige synspunkter (fx George Bush og Saddam Hussein).

Afrunding

Som nævnt indledningsvis ville vi undersøge danskfagets stilling, når en skole vælger at organisere undervisningen på en anderledes måde. Hvad der på den ene side kunne ligne, at vi satte noget til (tid, fagligt indhold og faglig dybde) kunne måske give uventede gevinster på andre felter (en større faglig bredde og mulighed for reel tværfaglighed). Som beskrevet har vi anvendt forskellige måder i vores søgning efter svar på disse spørgsmål. En ret håndfast, men måske for upræcis og banal vurdering kunne fremkomme ved at se på de involverede elevers resultater ved de afsluttende prøver i dansk. Gør man prøven til målestok, er der absolut ingen grund til bekymring. Som det fremgår af SPF's hjemmeside, klarede eleverne sig pænt over gennemsnittet i både mundtlig og skriftlig dansk. Men er det nu nok og er det en tilfredsstillende undersøgelsesmåde? Næppe. I vores interview med eleverne kan man finde mange kloge betragtninger over danskfaget – både generelt og i den særlige kontekst, det har befundet sig i på SPF i 2001 – 2003.

Særligt iøjnefaldende for os er spørgsmålet om sammenhæng og progression for den enkelte elev i den beskrevne udgave af en projektstyret skole.

Vanskeligheden ved at skabe og fastholde en kontinuitet kan tilskrives flere forhold: Vi har været en større gruppe lærere omkring den samme gruppe elever. Vi har haft forskellige holdninger til danskfaget, forskellige syn på faglighed og tværfaglighed. I løbet af året har vi skullet indgå i skriftende konstellationer alt efter temaperiodens indhold og længde. Det er en anderledes situation for lærerne. For eleverne tegner situationen sig måske anderledes. De oplever måske ikke i samme omfang en manglende sammenhæng?

Kan det være så svært at evaluere dette arbejde, fordi vi bl.a. har tilstræbt en funktionel tværfaglighed i temaperioderne, hvorefter vi i evalueringen leder efter det fagfaglige indhold i dansk?

Til gengæld giver eleverne jo også udtryk for, at de kan anvende de redskaber, de har tilegnet sig i kernestofsperioder i de tværfaglige temaperioder.